Update knelpunten gegevensdeling maart 2026

Reactie NPD op Kamervraag mevr. Bühler (CDA)

Gegevensdeling is geen technisch vraagstuk, maar een maatschappelijke noodzaak. Bij dienstverlening van de overheid gaan gegevens over mensen. Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, mensen voor wie het toewijzen van een toeslag het verschil maakt, ondernemers die een vergunning nodig hebben om hun bedrijf draaiende te houden of uitwonende studenten die afhankelijk zijn van een tijdige uitkering van de studiebeurs.

Burgers en ondernemers ondervinden dagelijks de gevolgen van knelpunten bij gegevensdeling. Niet alleen leidt dit tot vertragingen, frustraties en onzekerheid maar het tast ook het vertrouwen aan in zowel de politiek als de overheid.[1] Gegevensdeling voorkomt problematische schulden van burgers en ondernemers. Het zorgt ervoor dat dienstverlening bij diverse overheidsorganisaties beter op elkaar aansluit, dat er minder fouten en verrekeningen ontstaan en dat dienstverlening effectiever wordt.

Het NPD is daarom blij met de aandacht van de Kamer voor gegevensdeling. We werken hard aan het oplossen van de bekende knelpunten. Daarin werken we zoveel mogelijk samen met beleid en politiek. Zo is een aantal eerdergenoemde knelpunten opgelost of bewegen inmiddels richting een oplossing. In deze notitie leest u onze reactie op de Kamervraag van mevr. Bühler naar een update van onze knelpuntenlijst gegevensdeling (voorjaar 2024)[2]. De update vindt u in de bijlage.

Eenvoudige gegevensdeling is een complexe opgave

In de Kamervraag wordt een verzoek gedaan om de stand van zaken van de twaalf niet-juridische knelpunten van onze lijst van 79 knelpunten uit 2024. Bij de bespreking van de totale knelpuntenlijst zijn deze niet-juridische knelpunten getypeerd als knelpunten die makkelijker zijn op te lossen dan de andere. In de praktijk ligt dat genuanceerder. Ieder knelpunt heeft een grondoorzaak, waarvan het knelpunt zelf een symptoom is. Oplossingen zijn vaak complex en politiek, ook al zijn ze niet-juridisch.

[1] CCG, Vertrouwen door verantwoord gegevensgebruik – december 2025 (link)
[2] NPD, Bijlage overzicht knelpunten gegevensdeling – voorjaar 2024 (link)

Het vraagstuk gegevensdeling raakt aan privacy en dienstbaarheid. Het is belangrijk dat de wettelijke verplichting rondom privacy en beveiliging in acht wordt genomen en dat privacy wordt beschermd. Tegelijkertijd betekent dienstbaarheid dat we een menselijke maat bieden. Dat maken we mogelijk door systemen op elkaar aan te sluiten en gegevens te delen. Daarbij biedt de AVG ruimte om door middel van grondslagen ruimte te creëren voor gegevensdeling. Toch wordt die ruimte In de praktijk nog onvoldoende benut.

Van de Tweede Kamer is politieke moed nodig. Dat betekent dat prioriteit wordt gegeven aan deze opgave. Er moet ruimte komen voor innovatie en er moet toezicht worden gehouden op de balans tussen privacy en gemak. Gegevens delen is geen kwestie van een keuze tussen privacy of vooruitgang. Beide moeten gewaarborgd worden.[3]

Het NPD ziet dat terughoudendheid in de hand wordt gewerkt door bijvoorbeeld versplinterde en gedeelde verantwoordelijkheid omtrent gegevens, met name in ketens. Dat leidt tot problematiek en verantwoordelijkheidsverdeling bij fouten. Hier moet in samenwerking tussen beleidsdomeinen een oplossing voor worden gevonden.

Daarnaast willen we benoemen dat de knelpunten die wel juridisch van aard zijn continu veel belemmeringen geven voor het zetten van volgende stappen op het gebied van gegevensdeling. We roepen politiek en beleid op om de juridische knelpunten verder op te pakken.

Proactieve dienstverlening kan een duurzame oplossingsrichting zijn

Voor een duurzame oplossing voor dit vraagstuk, kijken we met veel enthousiasme naar het wetsvoorstel proactieve dienstverlening van SZW. Dit wetsvoorstel richt zich op de SUWI-keten. Het geeft UWV, SVB en gemeentelijke sociale diensten de mogelijkheid om burgers actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden. Het doel is o.a. om niet-gebruik van uitkeringen te verminderen en de regeldruk voor burgers te doen afnemen.

Het genoemde wetsvoorstel proactieve dienstverlening richt zich alleen op de SUWI-keten. Het NPD pleit ervoor om een vergelijkbaar wetsvoorstel uit te werken voor meerdere publieke dienstverleners en meerdere ketens van dienstverlening. Dit gebeurt bijvoorbeeld ook al bij Dienst Toeslagen.

Ook is de wet op de overheidsincasso een voorbeeld van gegevensdeling ten behoeve van proactieve dienstverlening. Deze wet wordt uitgewerkt door SZW en de CRI-partijen. De wet zorgt bij het betalen van vorderingen door burgers voor vermindering van

[3] Autoriteit Persoonsgegevens, AP roept kabinet op tot actie bij aanpak schuldenproblematiek – maart 2026 (link)

complexiteit voor mensen en levert een juridische grondslag voor gezamenlijke invordering als één overheid.

In juli 2025 is door het Ministerie van BZK onderzoek gedaan naar de kansen en uitdagingen van proactieve dienstverlening. Graag verwijzen we naar de onderzoeksrapportage, die mede ten grondslag ligt aan ons enthousiasme hiervoor.[4]

Tegelijkertijd zien we andere handelingsperspectieven waarmee politiek, beleid en uitvoering gezamenlijk een stap kunnen zetten in de gegevensdeling-opgave. We pleiten voor uniforme kernbegrippen, definities, datastandaarden en digitale systemen. Daardoor wordt gegevensdeling efficiënter en minder foutgevoelig. We zijn dan ook blij dat hier, met het Federatief Datastelsel (FDS) binnen de NDS, stappen in worden gezet.

Tot slot

Niet alleen het NPD pleit voor meer en betere gegevensdeling. Ook binnen de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) is gegevensdeling een belangrijke randvoorwaarde voor verdergaande samenwerking.

We onderstrepen dat concrete stappen nodig zijn om gegevensdeling verder te brengen. Een manier om deze oplossingen te verkennen is via trialogen, waarbij politiek, beleid en uitvoering gezamenlijk in gesprek gaan om knelpunten en oplossingsrichtingen uit te diepen. Om zo de dienstverlening aan burgers en ondernemers te vereenvoudigen. En vereenvoudiging is dringend nodig voor stelsels waar de dienstverlening vastloopt of dreigt vast te lopen.

Graag nodigen we de Kamercommissie SZW en de Kamercommissie DiZa uit voor een werkbezoek bij publieke dienstverleners. Om zo de gevolgen van het complexe dossier gegevensdeling te laten zien en gezamenlijk de oplossingsrichtingen verder te verkennen.

[4] CHOICE insights + strategy, onderzoek proactieve dienstverlening – juli 2025 (link)

Bijlage 1 Update niet-juridische knelpunten gegevensdeling van de NPD-knelpuntenlijst

Van de 12 niet-juridische knelpunten zijn er 4 opgelost, aan 7 wordt gewerkt en bij 1 is de status onduidelijk Een beschrijving van de stand van zaken van ieder knelpunt vindt u in de tabel hieronder.

Peildatum: 31 maart 2026

Toelichting	Stand van zaken	Wat is er voor nodig om het knelpunt op te lossen?
CIBG		
Delen van informatie over de registratie van specialisten op grond van artikel 14, Wet BIG, tussen de Specialisten Registratie Commissies (SRC's) en het BIG-register Dit knelpunt gaat over het delen van informatie over de registratie van specialisten op grond van artikel 14 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG), tussen de Specialisten Registratie Commissies (SRC's) en het BIG-register van het CIBG. Het gaat hierbij over het handmatig doorgeven van alle aantekeningen en doorhalingen van specialismen tussen de SRC's en het CIBG. Het automatiseren van deze handelingen betekent een vermindering van administratieve lasten voor de medewerkers van het CIBG en de SRC's.	Zoals aan de Kamer gemeld wordt door het CIBG op dit moment in opdracht van de verantwoordelijke Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een nieuw ICT-systeem voor het BIG-register gebouwd. Naar verwachting zal in 2026 na oplevering van bouwfase 2 van dit nieuwbouwproject deze gegevensdeling geautomatiseerd worden en is daarmee dit knelpunt opgelost.	n.v.t.
Dienst Toeslagen		
Burgers beter en meer proactief ondersteunen bij het oplossen van problemen door hen warm door te verwijzen naar andere overheidsorganisaties	De komende maanden wordt met andere uitvoerders en gemeenten verkend of een pilot kan worden gestart om aan de slag te gaan met warmer doorverwijzen op grond van het toestemmingskader van de Autoriteit	Een rijksbrede aanpak met een oplossing die voor alle organisaties zowel juridisch houdbaar als uitvoerbaar is. Daarvoor is in ieder geval een wetswijziging nodig.

	Persoonsgegevens (AP). Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan op de bestaande overheids/rijksbrede projecten die al lopen, zoals het overheidsbrede loket. Daarnaast wordt er gewerkt aan een wettelijke grondslag waardoor Dienst Toeslagen in de toekomst structureel warm kan doorverwijzen naar andere overheidsorganisaties	
Burgers beter en meer proactief ondersteunen bij het oplossen van problemen door casusbespreking met andere overheidsorganisaties mogelijk te maken (multiproblematiek)	Bij casuïstiek waarbij meerdere uitvoerders nodig zijn, wordt samen met deze uitvoerders o.b.v. toestemming van de betrokken burger gewerkt. Indien de medewerkers onderling er niet uitkomen, kunnen ze escaleren naar het Maatwerkloket van PMM - Professionals maatwerk multiproblematiek. Ook hier wordt op basis van toestemming samen gewerkt. Voor multiproblematiek zaken, waarbij het vaak om schrijnende situaties gaat, is team Stella binnen Dienst Toeslagen betrokken.	Dit knelpunt is opgelost, al blijft rijksbrede afstemming voortdurend noodzakelijk
Het aantal terugvorderingen voor burgers, die ontstaan door wijzigingen in gegevens bij andere overheidsinstanties, terugdringen	Vanaf 2026 wordt er geen terugwerkende kracht meer toegepast bij het met terugwerkende kracht intrekken van een verblijfsvergunning. Bij nabetalingen van bijvoorbeeld een uitkering wordt (indien mogelijk) voorkomen dat er een doorwerking is naar toeslagen.	Een structurele oplossing voor effecten van nabetalingen op toeslagen is nog onderwerp van discussie. Dat geldt ook voor het niet meer toepassen van terugwerkende kracht bij het intrekken van het recht op AKW.

Verbeteren van dienstverlening voor burgers op het gebied van de huurtoeslag rondom de huurprijs Momenteel heeft Dienst Toeslagen met de meeste woningbouwcorporaties en met enkele particuliere verhuurders een regelmatige uitwisseling van gegevens. Dankzij deze gegevensuitwisseling past Dienst Toeslagen voor veel burgers het bekende huurprijsgegeven aan Toeslagen als de gegevensaanlevering van verhuurders hiertoe aanleiding geeft. Eventuele huurverhogingen hoeven burgers daarmee zelf niet door te geven. We zien dat burgers zelf niet altijd een huurverhoging doorgeven waardoor ze minder huurtoeslag ontvangen dan waar recht zou zijn als de juiste huurprijs bekend was. Door meer en betere gegevenslevering door verhuurders zou Toeslagen meer burgers op dit punt kunnen ontzorgen.	We zetten als Dienst Toeslagen in op het verbeteren van randvoorwaarden om toeslagen nog beter te kunnen uitkeren. Het verbeteren van basisregistraties is daarbij een van onze speerpunten. Ook zet Dienst Toeslagen nog steeds in op het verder verbeteren van de gegevensuitwisseling met de woningcorporaties en het opschonen van data. Verder werkt Dienst Toeslagen aan het uitbreiden van de gegevenslevering door particuliere verhuurders. In het bijzonder geldt namelijk voor particuliere verhuurders dat er weinig gegevensdeling met Toeslagen plaatsvindt. Toeslagen probeert daarnaast bij te dragen aan het verbeteren van de kwaliteit van data over woonobjecten en zoekt daarin de samenwerking met gemeenten en het Kadaster op. Eerder was de focus van dit knelpunt het voorkomen terugvorderingen. Er vinden echter weinig terugvorderingen plaats op basis van huurprijs. De omschrijving van het knelpunt is aangepast om dit te reflecteren.	Voor het verbeteren en uitbreiden van de gegevenslevering over de huurprijs zoekt Dienst Toeslagen de samenwerking met verhuurders op. Een landelijk huurregister, zoals momenteel wordt onderzocht door het Ministerie VRO/BZK, zou ook waardevol zijn in het oplossen van dit knelpunt.
DJI		
Risicomanagement Dit knelpunt is technisch en organisatorisch van aard De komende jaren moet DJI gefocust blijven op veiligheid in	De uitdaging is om op veiligheidsgebied verder van reactie naar pro-actie te komen. Daarbij is samenwerking met ketenpartners een voorwaarde. Ook de	Binnen DJI wordt een slag gemaakt naar meer risico-gebaseerd denken zodat veel meer vanuit processen gewerkt wordt en eerder inzichtelijk wordt wat het daadwerkelijke risico is als iets niet goed is ingeregeld.

de breedste zin van het woord. Ondermijning, zware criminaliteit en de grote groep mensen in de inrichtingen met een veelheid aan psychische, sociale en maatschappelijke problemen voor wie het steeds moeilijker is om passende zorg of verblijf te vinden, vragen aandacht.	informatiepositie van DJI bepaalt of de veiligheid al dan niet verbetert. Deze moet intern gecoördineerd zijn en afgestemd met de ketenpartners. Het probleem is echter dat er geen holistisch inzicht op ketenniveau is. Afhankelijkheden worden daardoor niet of onvoldoende onderkend waardoor maatregelen niet of onvoldoende in samenhang worden genomen.	Binnen DJI wordt binnenkort gebruik gemaakt van ondersteunende tooling voor informatiebeveiliging en privacymanagement. Het doel van een dergelijk systeem is enerzijds om de aanpak voor informatiebeveiliging en privacy binnen de organisatie van DJI te definiëren en te waarborgen dat de processen, systemen, projecten en verwerkingen waar bedrijfsgevoelige informatie en persoonsgegevens adequaat worden beschermd tegen risico's en anderzijds om aantoonbaar te voldoen aan geldende wet- en regelgeving door het treffen van passende beveiligingsmaatregelen. Ook dit jaar is de lijst Kritische IV-systemen geüpdatet. Dat is input voor de ketenplaat. DJI heeft dit ook meegenomen in het Meerjarenplan DJI 2026
DUO		
Geen terugmeldvoorziening Rijksoverheid In de keten worden gegevens uitgewisseld tussen overheidsinstellingen. Die gegevens worden verwerkt en weer verder ver-spreid binnen de overheid. Om de gegevenskwaliteit te waarbor-gen moeten fouten van gegevens bij de bron gemeld worden, door andere overheidsinstanties, en daarna snel en eenvoudig in de keten van uitvoerders gebruikt kunnen worden. Nu moet de burger zelf naar de bron (bv. DUO) om aan te geven dat de gegevens foutief zijn. Dit zorgt voor een onnodige administratieve last bij de burger.	De Rijksoverheid zet in op de Nederlandse Digitalisering Strategie (NDS). Onderdeel van deze strategie is een verdere implementatie van het Federatieve Data Stelsel (FDS) bij de verschillende onderdelen van de (rijks)overheid. Het Federatieve Data Stelsel bestaat uit verschillende standaardafspraken, onder meer over het terug melden in de keten.	Door verder te gaan op deze reeds ingezette koers van verdere implementatie van het Federatief Data Stelsel wordt dit knelpunt opgelost. DUO is zelf bij meerdere werkgroepen aangehaakt om dit stelsel ook bij DUO verder te kunnen adopteren.

Te weinig dataminimalisatie in gegevensleveringen van de rijksoverheid In het kader van wettelijke voorschriften vinden er regelmatige gegevensuitwisselingen plaats tussen uitvoerende instanties, met frequenties variërend van jaarlijks tot wekelijks. Deze uitwisselingen vinden ook plaats wanneer er geen veranderingen zijn opgetreden in de situatie van de burger. De burger ervaart het aantal van deze uitwisselingen als niet evenredig.	Momenteel wordt voor de rijksoverheid gegevensbeleid samengesteld. Dit zal tenminste bestaan uit de onderdelen gegevenstypologie, gegevenskwaliteit, gegevensgebruik en gegevensdeling. Het onderdeel gegevensdeling is als eerste gereed. Het bestaat onder meer uit een gegevensleveringen protocol en gegevenslevering set specificatie. Het verplichte gebruik van de elementen die in dit protocol en in de specificatie zijn beschreven leiden, zeker in combinatie met de DPIA, tot de juiste aandacht voor dataminimalisatie in het proces van het ontwerp van gegevensdeling en de wijzigingen daarop.	Door verder te gaan op deze reeds ingezette koers om gegevensbeleid vast te stellen, dit te implementeren en conform daarnaar handelen.
KVK		
Warm kunnen doorverwijzen van ondernemers met een behoefte/vraag/probleem Het betreft een knelpunt op het vlak van privacy. Ondernemers moeten vaak meermaals hun verhaal doen als zij worden doorverwezen van de ene naar de andere publieke dienstverlener. Dat is niet efficiënt en draagt ook niet bij aan de effectiviteit.	Er zijn diverse initiatieven (geweest) in het domein van levensgebeurtenissen als zwaar weer, stoppen en overlijden. Deze dragen bij aan het verder stroomlijnen van processen tussen publieke dienstverleners onderling, al heeft dit tot nu toe nog niet geleid tot een doorbraak voor het onderling mogen en kunnen delen van situationele informatie. Ook blijken oplossingen vaak lastig schaalbaar omdat het vaak gaat om fysieke (balie) en telefonische processen.	Mogelijk biedt het kabinetsplan om het Avg-regime te verlichten soelaas; het is zaak casuïstiek en oplossing(srichting)en mee te geven aan beleid en politiek. Daarnaast lijkt een gezamenlijk systeem voor onderlinge samenwerking/uitwisseling noodzakelijk. Tot slot: wellicht zou het in ontwikkeling zijnde portaal MijnOverheid Zakelijk (MOZa) een landingsplatform kunnen zijn voor gegevensdeling, maar dat is nu niet in scope.
NIWO		

Efficiëntere wijze van in- en uitschrijving vervoersmanager tussen KvK en de NIWO Dit knelpunt is technisch van aard. Een onderneming die goederen vervoert moet altijd in het bezit zijn van een vervoersvergunning gedurende de vergunningsperiode. Als de vervoersmanager uit dienst is, dan moet er direct een nieuwe vervoersmanager worden aangesteld. NIWO kreeg deze gegevens van de KvK niet direct. De vergunninghouder moet dit zelf aan NIWO doorgeven. Voor veel vergunninghouders is dit een extra administratieve last. Er ontbrak een technische mogelijkheid om op basis van de mutatielijsten van de KvK deze info aan NIWO te verstrekken.	Naar aanleiding van overleg met KvK om dit knelpunt op te lossen, ontvangt de NIWO vanaf half 2024 wekelijks signaleringslijsten van de KvK. Daardoor krijgt de NIWO o.a. een melding wanneer een mutatie heeft plaatsgevonden bij de functionarissen van een vergunninghouder.	Dit knelpunt is opgelost.
Bestanden delen via beveiligde filetransfer services van de overheid Het knelpunt is technisch van aard. Hiervoor zullen ZBO's ook opgenomen moeten worden in de onderliggende wetgeving of taakbeschrijving van deze serviceorganisatie. De NIWO heeft onvoldoende capaciteit om zelf een beveiligde filetransfer-omgeving te hosten en kan niet aansluiten bij aanwezige filetransfer-diensten van de overheid (zoals secure filetransfer van ODC-Noord), aangezien de NIWO een Zelfstandig Bestuursorgaan is en geen Rijksoverheid.	De uitbreiding van de mogelijkheden voor ZBO's om gebruik te maken van de diensten van de Rijksoverheid moet nog steeds besproken worden.	Ook dit knelpunt is inmiddels opgelost aangezien de NIWO intussen gebruik maakt van een eigen beveiligde FTP server.
UWV		
Gegevensuitwisseling met DJI Het vraagstuk speelt bij meerdere partijen in de sector Werk & Inkomen.	Partijen zijn in samenwerking met DJI begonnen aan een traject waarbij Ma3tch van FCINet (door de overheid ontwikkeld) wordt ingezet om proportioneel te *matchen* tussen de Suwi-	Tijd Capaciteit (mensen/kennis)

	partijen en DJI. E.e.a. geschiedt volgtijdelijk te beginnen met de SVB. Eind 2026 wordt de afronding van de implementatie bij de SVB verwacht. UWV is parallel bezig met de voorbereiding zodat direct kan worden doorgepakt zodra DJI en SVB het traject hebben afgerond. Inhoudelijk is gekozen voor een fasering waarbij eerst de *proportionaliteit en volledigheid* wordt verbeterd, vervolgens komt de focus te liggen op *verbeteren informatie over datum einde detentie* en tot slot zal *gedifferentieerd worden naar aard van de detentie* hetgeen effect heeft op de rechten van de gedetineerde.	Kwaliteitsverbetering gegevens (m.n. beschikbaarheid)